

**ALKATETZA
DEKRETUA**
2025 000000916**Espediente-zenbakia:** 2022/IDA_DEK0464**Xedea**

Bermeoko Udalaren Next Generation UE funtsak kudeatzeko Iruzuraren aurkako Neurrien Plana eguneratuta onestea.

Aurrekariak

Lehenengoa: COVID-19aren pandemiak eragindako ohiz kanpoko egoera ikusita, Europar Batasuneko Estatu kideek eta beren erakundeek modu koordinatuan gauzatu zituzten larrialdi-egoera horrek eragindako ondorioak arintzeko eta arintzeko neurriak, horrela ekonomia kolapsatzea saihestuz eta Europar Batasunaren beraren erresilientzia eta eraldaketa sustatuz. Europako Kontseiluak, 2020ko uztailaren 21ean, irismen handiko neurri-sorta bat ezarri zuen, Next Generation EB Berreskurapenerako Europako Funtsa eta, bereziki, Europako Parlamentuaren eta Kontseiluaren 2021/241 (EB) Erregelamendua, Berreskuratze eta Erresilientzia Mekanismoa (MRR) onartzen duena. MRRn aurreikusitako funtsak jaso ahal izateko, Estatu kideek suspertze-plan nazionalak aurkeztu behar zituzten, eta plan horietan jardura-programak zehaztu behar ziren, hazkunde-ahalmena, enplegua sortzea eta erresilientzia ekonomiko eta soziala areagotzeko, eta trantsizio ekologiko eta digitala bizkortzeko.

Bigarrena: Horiek horrela, Estatuak Berreskuratze, Eraldaketa eta Erresilientzia Plan Nazionala (PRTR) aurkeztu zion Europako Batzordeari. Plan hori 2021eko ekainaren 16an onartu zen, eta COVID-19aren pandemiaren eragina arintzeko eta gizartea eta produkzio-sarea eraldatzera bideratutako tresna gisa eratu zen, sistema ekonomiko eta industrial jasangarriagoa eta ingurunearekiko errespetuzkoagoa, aro digitalera egokitua, egungo gorabeheren eta arazoak jakingo.

Hirugarrena: 2022ko apirilaren 28ko 1.314 Alkatetza Dekretuz, Bermeoko Udalaren Next Generation UE funtsak kudeatzeko Iruzuraren aurkako Neurrien Plana onartu zen.

Laugarrena: 2023ko urtarrilaren 24an, PRTR plana gauzatzen duten prozeduretan interes-gatazkaren arriskua sistematikoki aztertzei buruzko HFP/55/2023 Agindua onartu zenez, Bermeoko Udalak onartutako Next

Generation UE funtsak kudeatzeko Iruzuraren aurkako Neurrien Planaren egokitzapena prestatu zan, eta 2024ko ekainaren 10eko 3.231 Dekretuz onartu zen, baina arazo teknologiko baten ondorioz, aipatutako Dekretuak ez zituen jasotzen Next Generation UE funtsetako agiriekin eduki behar zituzten logoak.

Bostgarrena: Aurrekoa dela eta, 2024ko ekainaren 12ko 3.373 Dekretuz onartu zen 2024ko ekainaren 10eko 3.231 Dekretua zuzentzea, derrigor jaso behar ziren logoak txertatuta geratzeko.

Seigarrena: 2025eko urtarrilaren 15an, Eusko Jaurlaritzako Ekonomia, Lan eta Enplegu Sailburua onartutako Aginduaren bitartez, Suspertze, Transformazio eta Erresilientzia Plana gauzatzean eskatzen diren iruzurraren aurkako betekizunak, interes-gatazka, finantzaketa bikoitza eta estatu-laguntzak eta ingurumenari eragindako kalte ez-esanguratsua estaltzeko neurrien plana aldatzea onartu da, besteak beste, “adierazleen katalogoa” (bandera gorriak) aldatuz, kontratazioaren arloko bandera gorriak egiaztatzeko zerrenda eguneratuz kontratua izapidetzeko fasearen arabera sailkatuz.

Argudioak

Lehenengoa: Next Generation UE funtsetako agiriekin Estatuko eta Europar Batasuneko logoak jaso behar dituztenez derrigor, beharrezkoa da 2024ko ekainaren 10ko 3.373 Dekretuaren bidez onestutako Plana aldatzea Eusko jaurlaritzako Kontrol Ekonomikoko Organoaren gomendioetara eta 2025ko urtarrilaren 15eko Aginduari egokitzeko.

Bigarrena: Toki Araubidearen Oinarriak arautzen dituen apirilaren 2ko 7/1985 Legearen 21.1.s) artikulua arabera, zuzenketa organo eskuduna alkatetza da.

Erabakia

Goian aipatutakoa kontuan izanda, honakoa erabakitzen dut:

LEHENENGOA: Bermeoko Udalaren Next Generation UE funtsak kudeatzeko Iruzuraren aurkako Neurrien Planaren eguneraketa onartzea. Plan eguneratua I eranskin gisa jasotzen da.

BIGARRENA: Plana Bermeoko Udalaren Gardentasun Atarian eta intranet korporatiboan argitaratzeko agintzea, ahalik eta gehien zabaltzeko.

HIRUGARRENA: Iruzuraren aurkako Planean aurreikusitako neurriak ondoren osatu eta egokitu ahal izango dira, beharrezkoa bada, Udalak bere eskumenen esparruan PRTRren jarduketak behar bezala garatzeko.

LAUGARRENA: Ebazpen hau eta Iruzuraren aurkako Planaren edukia udal arlo guztietara igortzea, langile guztiei jakinarazteko.

BOSGARRENA: Hurrengo Tokiko Gobernu Batzarrean eta Osoko Bilkuran erabaki honen berri ematea.

Oharra: sinadurea eta data orri-oinean.

Agiri hau benetakoa dala udalaren egoitza elektronikoan egiaztatu ahal dozu.

Kodea:

07E90012449F00G2E1F4V9A0Z1

Sinadurea eta data

NADIA NEMEH SHOMALY-BERMEOKO ALKATEA - 03/03/2025
CN=tsa.izenpe.com, ORGANIZATIONIDENTIFIER=VATES-A01337260, O=IZENPE S.A., C=ES - 03/03/2025
09:38:53

EXPEDIENTE ::
2022IDA_DEK0464

Fecha: 25/04/2022

Lekua: Bermeon

Erregistro unidatea:

Erregistro nagusia

I. ERANSKINA

BERMEOKO UDALAREN IZURURRAREN AURKAKO NEURRIEN PLANA NEXT GENERATION EB FUNTSAK KUDEATZEKO

(Berreskuratze, Eraldatze eta Erresilientzia
Plana)

CARTA CON MEMBRETE AYUNTAMIENTO

AURKIBIDEA

- 1.- Planaren xedea eta irismena
- 2.- Iruzuraren aurkako konpromisoaren adierazpena
- 3.- Oinarrizko kontzeptuak
- 4.- Iruzur-arriskuaren ebaluazioa
- 5.- Iruzuraren aurkako neurriak egituratu eta definitzea
- 6.- Interes-gatazkari aurre egiteko prozedura
- 7.- Argitaratzea, ondorioak eta jarraipena
- 8.- Eranskinak

Agiri hau benetakoa dala udalaren
egoitza elektronikoan egiaztatu ahal
dozu.

Kodea:

07E90012449F00G2E1F4V9A0Z1

Sinadurea eta data

NADIA NEMEH SHOMALY-BERMEOKO ALKATEA - 03/03/2025
CN=tsa.izenpe.com, ORGANIZATIONIDENTIFIER=VATES-A01337260, O=IZENPE S.A., C=ES - 03/03/2025
09:38:53

EXPEDIENTE ::
2022IDA_DEK0464

Fecha: 25/04/2022

Lekua: Bermeon

Erregistro unidadea:

Erregistro nagusia

1.- PLANAREN XEDEA ETA IRISMENA

Europako Kontseiluak NextGenerationEU programa sortzea onartu zuen 2022ko ekainaren 21ean. Koronabirusak eragindako krisiari aurre egiteko pizgarri ekonomikoa da programa hori. Berreskuratze eta Erresilientziarako Mekanismoa (MRR), Europako Parlamentuaren eta Kontseiluaren 2021/241 (EB) Erregelamenduaren bidez, 2021eko otsailaren 12koa, berreskuratze-funts horren muina da.

MRRak lau helburu ditu: EBren ekonomia-, gizarte- eta lurralde-kohesioa sustatzea; estatu kideen erresilientzia eta doitzeko gaitasuna indartzea; COVIDen krisiaren ondorio sozial eta ekonomikoak arintzea; eta trantsizio ekologiko eta digitalak bultzatzea.

Helburu horiek lortzeko, kide bakoitzak Berreskuratze eta Erresilientzia Plan Nazionala diseinatu du, helburu horiek lortzeko beharrezkoak diren erreformak eta inbertsio-proiektuak barne. Espainiako Berreskuratze, Eraldaketa eta Erresilientzia Planak (PRTR) zeharkako lau ardatz ditu, hamar politika palankatan egituratzen direnak. Horien barruan hogeita hamar osagai daude, eta, horiei esker, planaren inbertsio eta erreformen programa koherenteak egituratu daitezke. Lau ardatz horiek hauek dira: trantsizio ekologikoa, eraldaketa digitala, gizarte- eta lurralde-kohesioa eta genero-berdintasuna.

PRTRn planteatutako ekimenak gauzatzeko, administrazio publikoek kudeaketa-prozedurak eta kontrol-eredua egokitu behar dituzte. Arintze-neurri batzuk abenduaren 30eko 36/2020 Errege Lege Dekretuaren bidez ezarri ziren; horren bidez, administrazio publikoa modernizatzeko eta PRTR betetzeko premiazko neurriak onartu ziren. Gainera, kudeaketa sistema bat eratu eta garatu behar da, Europako Batzordearen zerbitzuei ordaintzeko eskaerak eraginkortasunez tramitzatzeko. Horretarako, irailaren 29ko HFP/1030/2021 Agindua onartu zen, PRTR kudeaketa-sistema eratzen zuena.

Irailaren 29ko HFP/1030/2021 Aginduko aurreikuspenen artean, azpimarratzekoa da 6. artikulua ezartzen eta garatzen duen betebeharra; izan ere, Europako Parlamentuaren eta Kontseiluaren otsailaren 12ko 2021/241 (EB) Erregelamenduaren 22. artikulua ezartzen dituen betebeharrak betetzeko helburuarekin, Europar Batasuneko finantza-interes erabakitzaile guztien betearazpenari dagokionez, Espainiari ezartzen dio, hain zuzen ere, Europar Batasuneko finantza-interesak gauzatzeari dagokionez. PRTRk «iruzurraren aurkako neurrien plana» eduki beharko du, dagokion jarduera-eremuan dagozkion funtsak aplikatu beharreko arauen arabera erabili direla bermatu eta adierazi ahal izateko; bereziki, iruzurra, ustelkeria eta interes-gatazkak prebenitu, detektatu eta zuzentzeari dagokionez.

Agindu hori betetzeko, plan hau onartu zen, PRTRren finantza-baliabideen erabilera okerra edo iruzurra saihesteko hartu behar diren ekintza nagusiak zehazteko, Europar Batasunetik datozen finantza-baliabideak xahutu ez daitezen eta esleitu zaizkien helburu garrantzitsuak bete ditzaten neurri zuzentzaileak aurreikusi, detektatu eta ezartzeko.

Baina 2023ko urtarrilaren 24an, HFP/55/2023 Agindua onartu zenez, PRTR plana gauzatzen duten prozeduretan interes-gatazkaren arriskua sistematikoki aztertzeari buruzkoa, Bermeoko Udalak onartutako plana moldatu da, kontratazio-organoetako eta dirulaguntzak emateko organoetako kideen eta prozedura horietako fase guztietako parte-hartzaileen artean interes-gatazkarik ez dagoela egiaztatzeko prozedura aplikatzeko beharrezkoak diren alderdi guztiak jasota geratu daitezen, aipatutako HFP/55/2023 Aginduan araututakoarekin bat.

Plana plangintzarako eta jarraipenerako tresna bizia eta malgua da; izan ere, aldatu egin ahal izango da iruzurraren aurkako neurriak egiteko jarraibideak, araudia edo gidak eman ahala, eta, era berean, iruzurraren aurkako borrokan planteatutako jarduera bakoitza etengabe berrikusi nahi da, horiek hobetzeko.

Plan honek irailaren 29ko HFP/1030/2021 Aginduaren 6. artikulua ezartzen dituen neurrien egitura du, HFP/55/2023 Aginduak jasotako zehaztapenekin osatu dena. Neurriok iruzurraren aurkako zikloaren (prebentzioa, detekzioa, zuzenketa eta jazarpena) funtsezko lau alorren inguruan zehazten dira, eta Bermeoko Udalak MRRren funtsak gauzatzeko egiten dituen jardueri soilik aplikatuko zaie, PRTRan ezarritako betebeharretan.

2.- IRUZURRAREN AURKAKO KONPROMISOAREN ADIERAZPENEA

Bermeoko Udalak, prebentziorako funtsezko neurri gisa, arau juridiko eta etikoak betetzeko konpromisoa hartzen duen adierazpen hau ezartzen du, bere eginkizunetan integritate-, objektibotasun-, kontu-emate- eta zintzotasun-printzipioei atxikiz.

Ildo horretatik, Enplegatu Publikoaren Oinarrizko Estatutuaren Legearen testu bategina onartzen duen urriaren 30eko 5/2015 Legegintzako Errege Dekretuaren 52. artikuluekin bat, bere zerbitzuko langileek honako hau bete beharko dute:

“Los empleados públicos deberán desempeñar con diligencia las tareas que tengan asignadas y velar por los intereses generales con sujeción y observancia de la Constitución y del resto del ordenamiento jurídico, y deberán actuar con arreglo a los siguientes principios: objetividad, integridad, neutralidad, responsabilidad, imparcialidad, confidencialidad, dedicación al servicio público, transparencia, ejemplaridad, austeridad, accesibilidad, eficacia, honradez, promoción del entorno cultural y medioambiental, y respeto a la igualdad entre mujeres y hombres, que inspiran el Código de Conducta de

los empleados públicos configurado por los principios éticos y de conducta regulados en los artículos siguientes.

Los principios y reglas establecidos en este capítulo informarán la interpretación y aplicación del régimen disciplinario de los empleados públicos."

Udal honek iruzurraren aurkako neurri eraginkor eta proportzionatuak jarriko ditu abian (aurreko esperientzia eta iruzur arriskuaren ebaluazioan oinarrituak), eta irregulartasunak edo iruzur susmoak salatuko ditu, ezarritako jakinarazpen kanalen bidez, Iruzurraren aurkako Koordinaziorako Zerbitzu Nazionalarekin lankidetzan, eta konfidentzialtasun printzipioa errespetatuz.

Azken finean, iruzurrarekiko tolerantzia zero politika ezartzen da, eta, ahal den neurrian, aurrea hartzeko eta detektatzeko sistema bat ezartzen da. Iruzurrezko edozein jarduketa egitea eta, hala badagokio, haren ondorioak zuzentzea, horretarako bere eginkizunetan integritate, inpartzialtasun eta zintzotasun printzipioak bere gain hartuz.

Adierazpen honen ezagutza bermatzeko, dagokion publizitatea emango zaio plan hau argitaratuz eta udal honetako langileei zabalduz.

3.- OINARRIZKO KONTZEPTUAK

Europako Parlamentuaren eta Kontseiluaren 2017/1371 (EB) Zuzentaraua, 2017/1371, uztailaren 5ekoa, Batasunaren finantza-interesei zuzenbide penalaren bidez eragiten dien iruzurraren aurkako borrokari buruzkoa (PIF Zuzentaraua) eta Europako Parlamentuaren eta Kontseiluaren 2018/1046 Erregelamendua (EB, Euratom), 2018ko uztailaren 18koa, Batasunaren aurrekontu orokorrari aplikagarri zaizkion finantza-arauei buruzkoaren arabera (EBko Finantza Erregelamendua), definizio hauek ezartzen dira:

3.1 Iruzurra

3.1.1 Gastuen arloan, ondokoei buruz nahita egindako edozein ekintza edo omisio:

- Aitorpen edo agiri faltsuak, zehaztugabeak edo osatu gabeak erabiltzea edo aurkeztea, baldin eta Batasunaren aurrekontu orokorretik edo Batasunak administratutako aurrekontuetatik datozen funts edo aktiboak bidegabeki jaso edo atxikitzea badakar, edo haien izenean,
- Ondorio bera duen informazio bat jakinarazteko berariazko betebeharra ez betetzea, edo
- Funts edo aktibo horiek hasierako kontzesioa eragin zuten helburuetarako ez beste batzuetarako erabiltzea.

3.1.2 Kontratu publikoekin zerikusia duten gastuen arloan, gutxienez, egilearentzat edo beste pertsona batentzat legez kanpoko irabazi-asmoarekin egiten direnean, honako hauei buruzko edozein ekintza edo omisio:

- Aitorpen edo agiri faltsuak, zehaztugabeak edo osatu gabeak erabiltzea edo aurkeztea, baldin eta ondorio gisa Batasunaren aurrekontuko edo Batasunak administratutako aurrekontuetako funtsak edo aktiboak bidegabe erabiltzea edo funtsik gabe atxikitzea badakar, edo haien izenean,
- Ondorio bera duen informazio bat jakinarazteko berariazko betebeharra ez betetzea, edo
- Funts edo aktibo horiek hasierako kontzesioa eragin zuten helburuetarako ez beste batzuetarako erabiltzea eta Batasunaren finantza-interesak kaltetzea.

3.1.3 BEZaren baliabide propioetatik ez datozen diru-sarrerei dagokienez, hauei buruzko edozein ekintza edo omisio:

- Adierazpen edo dokumentu faltsuak, zehaztugabeak edo osatu gabeak erabiltzea edo aurkeztea, baldin eta Batasunaren aurrekontuko edo Batasunak administratutako aurrekontuetako baliabideak legez kanpo murrizten badira, edo haien izenean,
- Ondorio bera duen informazio bat jakinarazteko berariazko betebeharra ez betetzea, edo
- Legez lortutako onura baten erabilera desegokia, ondorio berarekin.

3.1.4 BEZaren baliabide propioetatik datozen diru-sarrerei dagokienez, mugaz gaindiko iruzurrezko sare batean egindako edozein ekintza edo omisio, honako hauei dagokienez:

- BEZari buruzko adierazpen edo dokumentuak faltsuak, zehaztugabeak edo osatu gabeak erabiltzea edo aurkeztea, Batasunaren aurrekontuko baliabideak gutxitzea dakarrena.
- Ondorio bera duen BEZari buruzko informazioa jakinarazteko berariazko betebeharra ez betetzea; edo
- BEZaren aitorpen zuzenak aurkeztea, ordainketa ez betetzea iruzur eginez disimulatzeko edo BEZa itzultzeko eskubidea legez kontra sortzeko.

3.2 Ustelkeria

3.2.1 Ustelkeria aktiboa

Zuzenean edo bitartekari baten bidez funtzionario bati, berarentzat edo hirugarren batentzat, edozein motako abantaila eskaintzen edo ematen dion pertsona ororen ekintza, bere betebeharraren edo bere eginkizunetan

aritzearen arabera jardun dezan edo jardun ez dezan, Batasunaren finantza-interesak kaltetu ditzan.

3.2.2 Ustelkeria pasiboa

Langile batek, zuzenean edo bitartekari baten bidez, edozein motatako abantailak eskatu edo jasotzen baditu, bai beretzat bai beste batzuentzat, edo abantaila baten promesa onartzen badu, bere betebeharraren arabera edo bere eginkizunetan aritzeari uko egin diezaion, Batasunaren finantza-interesak kaltetu ditzan.

3.3 Interes-gatazka

Interesen arteko gatazka egongo da funtzioen gauzatze inpartziala eta objektiboa arrazoi hauengatik konprometitzen denean: familiakoak, afektiboak, kidetasun politiko edo nazionalakoak, interes ekonomikokoak edo interes pertsonaleko zuzeneko edo zeharkako beste edozein arrazoiengatik, eta bertan eragin dezaketen eragile gisa, kudeaketa-, kontrol- eta ordainketa-lanak egiten dituzten langileak eta funtzio horietako batzuk eskuordetu zaizkien beste eragile batzuk, bai eta funts pribatuen, bazkideen, kontratisten eta azpikontratisten aldeko interesak ere.

3.3.1 Interes-gatazka itxurazkoa

Langile edo onuradun baten interes pribatuak bere eginkizunen edo betebeharren erabilera objektiboa arriskuan jar dezakeenean gertatzen da hori, baina, azkenean, ez dago lotura identifikagarri eta banakakorik pertsonaren jokabidearen, portaeraren edo harremanen alderdi zehatzekin (edo alderdi horietan eraginik duenik).

3.3.2 Interes-gatazka potentziala

Langile edo onuradun batek horrelako interes pribatuak dituenean sortzen da. Interes horiek interes-gatazka sor dezakete etorkizunean erantzukizun ofizial jakin batzuk bere gain hartu behar izanez gero.

3.3.3 Benetako interes-gatazka

Langile baten betebeharrak publikoaren eta interes pribatuen arteko gatazka eragiten du, edo enpleguak bere eginbehar eta erantzukizun ofizialekin behar ez bezala eragin dezaketen interes pertsonalak dituen pertsona batena. Onuraduna izanez gero, gatazka bat sortuko litzateke funtsen laguntza eskatzean hartutako betebeharren eta haien interes pribatuen artean, betebeharrak horietan behar ez bezala eragin dezaketenak.

3.4 Irregularitasuna

Eragile ekonomiko baten ekintzari edo omisioari dagokion Erkidegoko Zuzenbidearen xedapen bat urratzea, baldin eta horren ondorioa bada toki-erakundearen aurrekontu orokorrari edo horiek administratutako aurrekontuei kalte egitea, dela toki-erakundearen kontura zuzenean jasotako baliabide

propioetatik datozen diru-sarrerak gutxituz edo ezabatuz, dela gastu desegoki baten bidez.

4.- IRUZUR-ARRISKUAREN EBALUAZIOA

Iruzurraren aurkako neurri proportzionatuak eta eraginkorrak diseinatu ahal izateko, beharrezkoa izan da PRTR gauzatzeko funtsezko prozesuetan iruzur arriskua ebaluatzea, eta hori aldian behin berrikusiko da, plan honetan ezarritakoaren arabera.

Pertsonak iruzurretan edo bestelako irregulartasunetan parte hartzeko pizgarriak, presioak edo aukerak dituztela adieraz dezaketen baldintzak antzematera bideratuta dagoen jardura hori nahitaezko ekintza da irailaren 29ko HFP/1030/2021 Aginduaren 6.5.c) artikuluan.

Horretarako, Europar Batasunak eta Estatuak eskura jarritako tresnak erabiliko dira.

Lehenik eta behin, irailaren 29ko HFP/1030/2021 Aginduaren 6.2 artikuluko bigarren paragrafoan aurreikusitakoa betez, Udal honek kontrol- eta ebaluazio-tresna hauek ezarriko ditu:

- "Interes-gatazkaren testa, iruzurraren eta ustelkeriaren prebentzioa", gutxieneko estandarrari buruzkoa (irailaren 29ko HFP/1030/2021 Aginduaren II.B.5 eranskina). Plan honetan jasotzen diren iruzurraren aurkako zikloko lau arloetako funtsezko alderdiak txertatzeko erreferentzia da.

Agindu horretako 2.4 artikuluan aurreikusitakoarekin bat, autoebaluazio hori kontrol-funtzioa betetzeko esparruan egin beharko da, plan honek indarra duen urtean behin gutxienez.

- "Iruzurra, ustelkeria eta interes-gatazka prebenitzeko, detektatzeko eta zuzentzeko neurrien erreferentzia" (irailaren 29ko HFP/1030/2021 Aginduaren III-C eranskina), interes-gatazkak (1d atala) eta ustelkeria- eta iruzur-arriskuak (2b atala) tratatzeko plan honetan aurreikusitako jarduerak berrikusteko gida gisa.

5.- IRUZURRAREN AURKAKO NEURRIAK EGITURATU ETA DEFINITZEA

Iruzur arriskuaren hasierako ebaluazioa egin ondoren, neurri egokiak, proportzionatuak eta egituratuak antolatzen dira iruzurraren aurkako zikloko lau arlo giltzarrien inguruan: prebentzioa, hautematea, zuzenketa eta jazarpena, identifikatutako iruzur arriskuak saihestu edo minimizatzeke.

Gaur egun indarrean dagoen Espainiako araudiak badu esparru arautzaile bat, interes-gatazka, iruzurra eta ustelkeria prebenitu, detektatu eta zuzentzeko abiapuntu sendoa bermatzen duena. Hala ere, lehendik dauden mekanismo horiek egokitu egin behar dira, arriskua kudeatzeko planteamendu proaktibo,

sistematizatu eta espezifiko batetik abiatuta diseinatutako neurri batzuen bidez, Europar Batasuneko 22. artikuluko finantza-arauei buruzko Europako Parlamentuaren eta Kontseiluaren 2018/1046 Finantza Erregelamenduaren 61. eta 129. artikuluetan, oro har, Batasunaren Aurrekontu Orokorrari eta, zehazki, Europar Batasunaren Erregelamendu Orokorrari aplikatu beharreko finantza-arauei buruzkoan jasota dauden eskakizunak bete daitezzen.

Ezarritako helburuak lortzeko gauzatu behar diren eragiketei aplikatu beharreko arau-esparru horrek iruzurra, ustelkeria, interes-gatazka eta finantzaketa bikoitza saihesteko arauak biltzen ditu. Diru-laguntza publikoen kasuan, Europar Batasuneko finantzaketa bikoitzaz gain, jatorria edozein dela ere gerta litekeen gehiegizko finantzazioa ere jasotzen du. Besteak beste, sektore publikoko kontratuei buruzko legeria, diru-laguntzei buruzkoa edo sektore publikoko araubide juridikoari eta administrazio prozedura erkideari buruzkoa nabarmentzen dira.

5.1 Prebentzio-neurriak

5.1.1 Kultura etikoaren garapena

Iruzurraren aurkako kultura garatzea funtsezkoa da iruzurgileak konbentzitzeko eta langileek iruzurrari aurre egiteko ahalik eta konpromiso handiena lortzeko, zintotasun, objektibotasun eta kontu-emate balioak sustatuz. Horretarako, ezinbestekoa da langile guztiek araudi aplikagarrian ezartzen diren betebeharren berri izatea.

Kultura hori sortzeari dagokionez, Kargu Publikoen Jokabide Kodea eta Interes Gatazkak arautzen dituen ekainaren 26ko 1/2014 Legeak (5., 6. (6. atala izan ezik), 7. eta 8. artikuluek toki-erakundeei aplikatu dakiekeenak) helburutzat du kargu publikoen jokabide-kodea arautzen duten printzipioak ezartzea, betiere interes orokorra babestera bideratuta, eta neurriak zehaztea.

Udal esparruan, Bermeoko Udalak urteak daramatza ildo horretan lanean, gardentasuna sustatuz eta ustelkeriaren aurkako neurriak ezarriz, ustelkeriaren aurkako udal-konpromisoa indartzera bideratuak, baita udal-jardueraren inpartzialtasuna bermatzen duten jardura guztiak ere. Horren adibide dira, 2021eko martxoaren 26ko Osoko Bilkuran onartu ziren Bermeoko Udaleko agintarien eta enplegatu publikoen jokabide kodeak¹.

Horretaz gain, Tokiko Gobernu Batzarrak 2018ko irailaren 17an, korrupzioa eta interesen gatazkak ekiditeko ereduak onartu zituen. Era berean, 2018ko azaroaren 8ko 1802 zk. Alkatetza Dekretu bidez, korrupzioa eta interesen

¹ Bermeoko Udaleko agintarien jokabide kodea, 2021eko martxoaren 26ko Osoko Bilkuran onartua eta Bizkaiko Aldizkari Ofizialean argitaratua 2021eko apirilaren 19an, iragarki zk. 71. Bermeoko Udaleko enplegatu publikoen jokabide kodea, 2021eko martxoaren 26ko Osoko Bilkuran onartua eta Bizkaiko Aldizkari Ofizialean argitaratua 2021eko apirilaren 19an, iragarki zk. 71. Akatsen zuzenketa, Bizkaiko Aldizkari Ofizialean argitaratua 2021eko uztailaren 6an, iragarki zk. 127.

gatazkak ekiditeko Bermeoko Udaleko korrupzioaren arrisku mapa onetsi zen. Baita ere nabarmentzekoa da Etika eta Gobernu Onaren Batzordea eratu zela, bere funtzionamendu araudiarekin batera. Eta 2024ko maiatzaren 28ko Tokiko Gobernu Batzarrek, korrupzioa eta interesen gatazkak ekiditeko ildoan, dirulaguntzen espedienteetan gehitu beharreko eredua onartu du.

a) Enplegatu publikoen jokabide-kodea

Osoko Bilkurak, 2021eko martxoaren 26an, Bermoko Udaleko enplegatu publikoen kodea onartu zuen. Hori dela eta, bertan adierazitakoa kontuan izan beharko da espedienteak izapidetzean.

Era berean, Administrazio Publikoen Zerbitzuko Langileen Bateriaezintasunei buruzko abenduaren 26ko 53/1984 Legean aurreikusitako bateraezintasunen araubidea eta Enplegatu Publikoaren Oinarrizko Estatutuaren Legearen testuategina onartzen duen urriaren 30eko 5/2015 Legegintzako Errege Dekretuan xedatutakoa ere aplikatuko da.

b) Udaleko agintari eta karguen gobernu egokirako kodea

2021eko martxoaren 26ko Osoko Bilkuran onartu zen baita ere Bermeoko Udaleko agintarien jokabide kodea, aurretiaz aipatutako kodearekin lotuta.

Orobat, udal gobernuak kideei eta goi-kargudunei Gardentasunari, informazio publikoa eskuratzeari eta gobernu onari buruzko abenduaren 9ko 19/2013 Legearen 26. artikuluan aurreikusitako gobernu onaren printzipioak aplikatuko zaizkie.

Azkenik, bete beharreko betebeharrak gisa, laguntza publikoen onuradun diren pertsona guztiek, kontratistek eta azpikontratistek, irailaren 29ko HFP/1030/2021 Aginduan PRTR gauzatzeko konpromiso-deklarazioa sinatu beharko dute, Plan honen III. eranskinarekin bat etorriz. Betebeharrak hori kasuan kasuko laguntza deialdietan eta kontratazio lizitazioetan sartuko da.

5.1.2 Antolakunde osorako prestakuntza eta kontzientziazioa, eta erakundeko agintarien inplikazioa

Prestakuntza-jarduerak oso erabilgarriak izan daitezke iruzurrari aurrea hartzeko eta iruzurra antzemateko. Irailaren 29ko HFP/1030/2021 Aginduaren III-C eranskinean aipatzen dira, eta hierarkia-maila guztietara jo beharko dute, eta, enplegatuak ez ezik, erakundeko agintari eta kargu publikoak ere inplikatu beharko dituzte.

Horiek horrela, hierarkia-maila guztietarako prestakuntza-ekintzak jarriko dira abian, bilerak, mintegiak, lan-taldeak eta abar barne, ezagutzak eskuratzea eta transferitzea sustatzeko. Arriskuen identifikazioan eta ebaluazioan, berariazko kontrolak ezartzean, iruzurra antzemanaz gero egin beharreko jarduketan, erreferentziako kasu praktikoen identifikazioan eta abarretan oinarrituko dira.

5.1.3 Funtzioen banaketa kudeaketa, kontrol eta ordainketa prozesuetan
Kudeaketa-, kontrol- eta ordainketa-jardueretan eginkizun eta erantzukizunen banaketa argia eta bereizia egingo da, eta banaketa hori agerian geratuko da.

Oro har, eta aplikatu beharreko arau juridikoekin bat etorriz, honako hauek dagozkio administrazio-prozeduren kudeaketari: gaiaren arabera eskumena duen organoari; Kontu-hartzailetza Nagusiari barne-kontrola, finantzarioa eta kontabilitatekoa; eta Diruzaintza Nagusiaren titularrari egindako ordainketa guztien antolamendua.

Alde horretatik, kontratazio-mahaien osaeraren berri emango da, bai eta balorazio-batzordeena ere (Euskadiko Kontratazio Publikorako Plataforma, Bermeoko Udalaren web orrian agertzen dena).

5.1.4 Barne-kontrolerako sistema

Bi barne-kontrol maila ezartzen dira:

- Barne-kontrolaren lehen maila sail sustatzaileari dagokio. Sail horrek dagozkion zereginak zehaztu beharko ditu, azpiproiektuen helburuak betetzeko, bai eta irailaren 29ko 1030/2021 HFP Aginduaren 2.2 artikuluan jasotako zeharkako gainerako printzipioak ere.

- Bigarren maila, oro har, Kontuhartzailetza Nagusiari dagokio, Udalaren ekonomia- eta finantza-jarduera fiskalizatzen duen organoa den aldetik, eta bere eginkizunak fiskalizazioaren menpe dauden organoekiko autonomia eta independentzia osoz betetzen ditu, aplikatzekoak diren legezko eta erregelamenduzko arauetan aurreikusitako prozedurei jarraiki.

5.2 Detekzio-neurriak

Prebentzio-neurriek ezin dute iruzurraren aurkako babes osoa eman, eta, beraz, aurrea hartzetik ihes egiten duten iruzurrezko portaerak garaiz antzemateko sistemak behar dira. Horrenbestez, iruzurraren aurkako estrategia on batek kontuan izan behar du iruzurra antzemateko neurriak diseinatu eta gauzatu behar direla.

Iruzurra errazago antzemateko, hainbat tresna erabili behar dira; besteak beste, datu-baseak erabiltzea, iruzur-adierazleak edo alerta-seinaleak definitzea (bandera gorriak), eta mekanismo egokiak eta argiak ezartzea, iruzurra hauteman dutenek iruzurra egin ote dezaketen susmoen berri emateko.

5.2.1 Datu-baseen erabilera

Dokumentazio guztia (interes gatazkarik ez dagoela dioen deklarazioa barne) honela egiaztatu ahalko da:

- Kanpoko informazioa (adibidez, interes-gatazka sortu duen egoerarekin zerikusirik ez duten erakundeaz kanpoko pertsonen emandako informazioa).
- Interes-gatazka izateko arrisku handia duten egoera jakin batzuei buruz egindako egiaztapenak, barne-arriskuen azterketan edo bandera gorrietan oinarrituta.
- Aldez aurreko kontrola. Urtarrilaren 24ko HFP/55/2023 Agindua 3. eta 4. artikuluetan zehaztutako kontrola gauzatzeko, Espainiako Zerga Administrazio Egoitza duen Data mining tresna informatikoa, MINERVAn edo etorkizunean ordezkatzeko duen beste edozein erabiliko dira, eta aipatutako Aginduan zehaztutako prozedura beteko da.
- Ausazko kontrolak. Datu-baseak erabiltzea, hala nola, merkataritza-erregistroak, Diru-laguntzen Oinarri Nazionala (BNDS), kontratazio-tresnak (Euskadiko Kontratazio Publikoko Plataforma eta Estatuko kontratazio publikoko plataforma); erregistro publikoak, besteak beste, sektore publikoko lizitzaileen eta enpresa sailkatuen erregistro ofiziala (ROLECE), Euskal Autonomia Erkidegoko lizitzaileen eta enpresa sailkatuen erregistroa (ROC) edo datuak aztertzeke (data mining) eta arriskuak puntuatzeko (ARACHNE²) tresnen bidez, ahal den neurrian eta proportzionaltasun-printzipioaren arabera.

5.2.2 Irizur-adierazleen edo alerta-seinaleen definizioa (bandera gorriak)

Kontrol-prozedurek irizur-arriskua duten puntu nagusiei arreta ematen dietela ziurtatu behar da, eta, horretarako, beharrezkoa da irizur-adierazleak edo alerta-seinaleak (bandera gorriak) definitzea, alarma-seinale, pista edo irizur egin daitekeen zantzu gisa erabil daitezkeen. Bandera gorria izateak ez du esan nahi irizurrik egin behar denik, baina jarduera arlo jakin batek arreta berezia behar duela adierazten badu irizur potentzial bat baztertzeko edo berresteko.

Plan honen V. eranskinean irizur-adierazleen edo gehien erabiltzen diren bandera gorrien zerrenda bat dago³, irizurrezkoak izan daitezkeen jardueren tipologiaren arabera sailkatuta, eredu edo portaera susmagarriak detektatzeko, bereziki zenbait adierazle arrisku-eredu edo -jokabide berari buruz bat egiten duten kasuetan.

Zerrenda ez da zehatza, eta beste adierazle batzuk sartuz osatu ahal izango da, unean uneko arrisku espezifikoaren arabera egokituz.

² Europako Batzordeak garatutako tresna informatiko integratua da Arachne, eta datuak ateratzeko eta aberasteko erabiltzen da. Kudeaketa-agintariei Egitura Funtzen arloan egiten dituzten administrazio- eta kudeaketa-kontrolak laguntzea du eginkizun.

³ Ikus Europako Batzordeak EGEFerako, EGEFerako eta EGFrako (irizur-mekanismo arruntak eta errepikariak eta horien adierazleak) irizur-adierazleei buruz egindako informazio-oharraren I. eranskina, baita gida ere (COF 09/0003/00 of 18.2.2009 - Information Note on Fallid Indicators for ERDF, ESCF).

Zerrenda horretan oinarrituta eta, hala badagokio, datu-baseetan egiaztapenak eginez, Udal honek bere Bandera Gorrien eta arrisku-adierazleen Katalogoa egingo du bere jarduera-eremuan iruzurraren eta ustelkeriaren aurka borrokatzeko.

PRTRen jarduerak gauzatzeko izapidetzen diren prozeduretan, kudeaketa kontrolatzeko funtzioak gauzatzean, zehaztu diren bandera gorriak berrikusi direla dokumentatu beharko da, egiaztapen-zerrenda betez, eta, hala, definitutako iruzur edo ustelkeria posibleen adierazle guztiak bete beharko dira.

Bandera gorriak egiaztatzeke zerrendak honako hauek bildu beharko ditu:

Prozedura (espedientearen identifikazioa)

Bandera gorriaren deskribapena	Ikusi al da prozeduran udal honek zehaztutako bandera gorriak?			Oharrak	Hartutako edo hartu beharreko neurriak
	Bai	Ez	Ez du aplikatzen		

Betetzen duenaren izen-deiturak eta lanpostua

Betetzen duenaren sinadura

Aldez aurretik egindako arriskuaren ebaluazioan oinarrituta, laginketa bat egin daiteke, hala nola, honako hauek zehazteko:

- Berrikuspen horiek zein prozeduratan aplikatu behar diren.
- Edo berrikusketak une jakin batzuetan bakarrik egitea.
- Edo diru-laguntza jaso dezaketen onuradunen kopurua oso handia bada, egiaztapenak interesdunen lagin batekin bakarrik egitea.

5.2.3 Iruzur susmagarrien berri emateko mekanismoa

Salaketa-bide bat baino gehiago daude, eta, horien bidez, edozein pertsonak jakinarazi ahal izango ditu iruzur-susmoak eta horri buruz antzemandako ustezko irregulartasunak:

A) Kanal propioa. Iruzur bat edo haren susmo arrazoitua antzemateari buruzko balizko salaketei eta ustezko irregulartasunei aurre egiteko, salaketak.ngeu@bermeo.eus helbide elektronikoa jarriko da.

Ahalik eta eperik laburrenean, salaketa Bermeoko Udalaren Etika eta Gobernu Onaren Batzordeari jakinaraziko zaio, eta salatzaileari honako hauek aztertu eta jakinaraziko zaizkio:

I) Salaketa kontuan hartuko dela eta egindako gestioen emaitzak jakinaraziko zaizkiola.

II) Datu pertsonalen konfidentzialtasuna eta babesa errespetatuko direla.

III) Ez duela errepresaliarik izango, eta ez direla zehatuko saileko/erakundeko langileak badira.

Horrez gain, kanal propio hau hitzezko salaketa onartzeko moduan konfiguratu ahal izango da, telefono bidez edo ahots bidezko beste mezularitza sistema batzuen bidez, edo aurrez aurreko bilera baten bidez, salatzaileak hala eskatuta.

Kanal propio honen bidez aurkezten diren salaketek alderdi hauek bildu beharko dituzte:

- Gertaeren azalpen argi eta zehatza.
- Zer arlotan gertatu diren eta/edo zer unetan gertatu diren gertakariak.
- Salatzailearen izena eta harremanetarako datuak, salaketaren azterketa eta jarraipena errazteko.
- Tartean diren pertsonen identifikazioa.
- Ekintza gertatu zen edo gertatu den unea.

B) SNCA kanala. Iruzuraren aurkako Koordinaziorako Zerbitzu Nazionalari iruzurra edo irregulartasuna eragin dezaketen gertaeren berri eman nahi bazaio Europako Funtsen kargura finantzatutako proiektu edo eragiketei dagokienez, zerbitzu horrek horretarako prestatutako bidea erabil daiteke. Horretarako, esteka hau erabil daiteke: - <http://www.igae.pap.hacienda.gob.es/sitios/igae/esES/snca/Paginas/ComunicacionSNCA.aspx>

C) Aurrekoaz gain, edozein pertsonak Iruzuraren Aurkako Europako Bulegoari (OLAF) Europar Batasunaren finantza-interesei eragiten dieten iruzur edo ustelkeria susmoen berri eman diezaioke.

OLAFera bide hauen bidez jo daiteke:

- Gutun bidez: Europako Batzordea, Iruzuraren aurkako Europako Bulegoa (OLAF), Ikerketak eta Eragiketak B-1049 Brusela, Belgika
- Posta elektronikoz, hurrengo helbidera: OLAF-COURRIER@ec.europa.eu
- Doako telefono-lineen bidez: <http://ec.europa.eu/anti-fraud>

Salaketa-bide horiei, barnekoei zein kanpokoei, behar besteko zabalkundea emango zaie, Bermeoko Udalaren web orrialdearen eta barne intranetaren bidez. Halaber, kanal horiek erabiltzeko aukera kontratazio lizitazioetan sartuko da.

5.3 Zuzenketa-neurriak

5.3.1 Iruzuraren bat antzematean jarraitu beharreko prozedura

Irailaren 29ko HFP/1030/2021 Aginduaren 6.6 artikulua iruzurren bat edo horren susmo arrazoitua antzemanen gero aplikatu beharreko komunikazio- eta zuzenketa-prozedura ezartzen du.

Horri dagokionez, jarduketak egin behar dituen sailak aurreko atalean azaldutako kanal propioaren bidez iruzurra egon daitekeela susmatzen badu, eskura dituen informazio eta ebidentzia guztiak bilduko ditu, gero kasua aztertzeko. Horretarako, iruzurren frogak izan daitekeen dokumentazio guztia bildu beharko du, gertatutakoak deskribatzen dituen txostenarekin batera. "Bandera gorriak" izeneko adierazle batzuk agertzea izango da iruzurra dagoen ala ez erabakitzeko irizpide nagusietako bat.

Iruzurra antzemanen gero, edo horren susmo arrazoitua izanez gero, organo eskudunak antzematen duen prozedura zehatza berehala etengo da, eta, ahalik eta lasterren, jakinaraziko dio Bermeoko Udalaren Etika eta Gobernu Onaren Batzordeari, informazioa aztertu ondoren, honako neurri hauek hartzeko:

- Gorabehera hori ahalik eta lasterren jakinaraztea agintari interesdunei eta jarduketak egiten dituzten erakundeei.
- Iruzuraren eragina ebaluatzea eta sistemikotzat edo puntualtzat jotzea. Iruzur sistemikotzat hartuko da iruzurra behin eta berriz eta antzeko prozeduretan egin ahal izan dela frogatzen duten ebidentziak daudenean. Iruzur puntualtzat hartuko da gertaera bakarra dela ikusten denean, beste batzuetan errepikatu ez dena.
- Haren eraginpean egon diren proiektu guztiak berrikustea.

- Kasua bada, antzemandako gorabehera identifikatzen duten espediente guztien finantzaketa komunitarioa kentzeko eskatzea.

- Antzemandako ahultasuna konpontzeko hartu beharreko neurriak jakinaraztea unitate betearazleei, aurkitutako gorabeherak berriro gerta ez daitezen.

5.4 Jazarpen-neurriak

5.4.1 Balizko iruzur kasuen jarraipena egiteko prozedura

Fase honetan, agintari eskudunei txostena egiteak duen garrantzia eta nahitaezkotasuna azpimarratzen da, bai eta iruzur balizko kasuetan egin beharreko legeko ekintzak ere, eta potentziala aztertzeko dokumentazioari eustekoak⁴.

Hori horrela, ahalik eta lasterren, sail sustatzailearen arduradunak honako hauek egin beharko ditu:

- Jasotako gertaeren eta hartutako neurrien berri ematea erakunde erabakitzaileari (edo jarduketak egiteko agindu dion erakunde betearazleari; kasu horretan, erakunde horrek jakinaraziko dio erabakia hartu duen erakundeari), eta horrek Agintaritza Arduradunari emango dio gaiaren berri. Agintaritza horrek egokitzen jotzen duen informazio gehigarria eskatu ahal izango du, Kontrol Agintaritzari jarraipena eta jakinarazpena egiteko.
- Gertatutakoa agintari eskudunei jakinaraztea. Horien barruan dago Iruzuraren aurkako Koordinaziorako Zerbitzu Nazionala (SNCA)⁵, Iruzuraren aurkako Europako Batasunaren finantza-interesak babesteko ekintzak koordinatzeko organo gisa, Iruzuraren aurkako Europako Bulegoarekin (OLAF) lankidetzan.
- Egitateak zuzenean jakinaraztea OLAFi, plan honetako 5.2.3 atalean ("Iruzur susmoak jakinarazteko mekanismoa") aipatzen den kanalaren bidez.
- Ministerio Fiskalean edo epaitegi eta auzitegi eskudunetan gertakariak salatzea.

5.4.2 Isilpeko informazioa eta diziiplina-espedienteak

Balizko iruzur edo iruzur berretsiren bat gertatzen bada, isilpeko informazio prozedura bat tramitatuko da, kasuaren azterketa zehatza ekarriko duena, eta

⁴ Europako Parlamentuaren eta Kontseiluaren 2018/1046 (EB, Euratom) Erregelamenduaren 132. artikulua, 2018ko uztailaren 18koa.

⁵ Apirilaren 6ko 1/2017 Komunikazioan, Europar Batasunetik datozen funtsen kargura erabat edo partzialki finantzatutako proiektu edo eragiketei dagokienez iruzurra edo irregulartasuna izan daitezkeen gertakarien berri duten pertsonen nola jokatu behar duten azaltzen da, eta alderdi hauek deskribatzen dira, besteak beste: informazioa bidaltzeko ezarritako bideak, informazio horretan sartu beharreko edukia, SNCAk egiten dituen jarduerak edo konfidentzialtasun-bermea.

bertan egin beharreko jarduketa, proba eta ebazpen guztiak dokumentatu beharko dira.

Herri Administrazioen Administrazio Prozedura Erkideari buruzko urriaren 1eko 39/2015 Legearen 55. artikulua ezartzen duen bezala, prozedura hau aurretiazko urrats bat da, hala badagokio, diziiplina-prozedura bat irekitzeko, diziiplina-espedienteak behar baino lehenagoko irekitzea saihesteko, salatutako gertakariekin errealitatea gutxieneko kontrasterik gabe.

Isilpeko informazioa ez da diziiplina-espedientearen sartuko; izan ere, espedientearen helburua izango da, soil-soilik, organo eskudunari judizio-elementuak ematea, espedientearen hasteko edo ez hasteko erabakia oinarritzeko.

Isilpeko informazio-prozesua amaitu ondoren, zehazten den kasuetan, diziiplina-espedientearen irekiko zaio ustezko arau-hausleari, eta diziiplina-araubideari buruzko araudiaren arabera izapidetuko dute organo eskudunak.

5.4.3 Kasuaren jarraipena eta funtsak berreskuratzea

Iruzuraren balizko edo berretsitako kasuaren jarraipena egingo da, aurreko idatz-zatien arabera egindako azterketa, jakinarazpen eta salaketan ondorioz egiten ari diren ikerketak kontrolatuz.

Informatutako agintari eskudunen baten erantzuna jasotzen bada, haiek emandako jarraibide, neurri edo gomendioak hartuko dira kontuan.

Gainera, bidezkoa denean, bidegabeki eskuratu diren edo iruzur edo ustelkeria potentzialarekin lotu diren funtsen berreskurapena tramitatuko da, eta dagokion dirua itzuli beharko da⁶.

6.- INTERES-GATAZKARI AURRE EGITEKO PROZEDURA

Irailaren 29ko HFP/1030/2021 Aginduaren 6.4 artikulua arabera, interes-gatazkei aurre egiteko prozedura eskuragarri izatea nahitaezko jardura da udal honentzat.

EBko Finantza Erregelamenduaren 61. artikulua 1. eta 2. paragrafoetan xedatutakoa betetzeko, beharrezko neurriak hartuko dira interes-gatazkarik gerta ez dadin. Horretarako, kontuan hartuko da Batzordearen Komunikazioa, "Interes-gatazkak nola saihestu eta kudeatu behar diren jakiteko orientabideak", plan honen VII. eranskinean jasota dagoena.

⁶ Europako Batzordeak funtsak itzultzeko eskatu ahal izango du, Europako Parlamentuaren eta Kontseiluaren 2021/241 (EB) Erregelamenduaren 22. artikuluan aurreikusitakoarekin bat etorriz, baldin eta iruzurra, ustelkeria edo Batasunaren finantza-interesei eragiten dien interes-gatazka bada eta Estatu kideak zuzendu ez badu.

Era berean, urtarrilaren 24ko HFP/55/2023 Aginduaren 3. eta 4. artikuluetan, eta hurrengoetan zehaztutako aldez aurreko interes-gatazken arriskua neurtzeko prozedura bete beharko da. Eta horretarako, besteak beste, II. eranskinean jasotako eredia sinatu beharko da.

6.1 Interes-gatazkari aurrea hartzeko neurriak

Interesen arteko gatazkaren prebentzio fasea kudeatzeko, neurri hauek hartuko dira:

6.1.1 Udaleko langileei interes-gatazkaren modalitateen eta horiek saihesteko moduen berri ematea

Langile guztiei jakinarazi behar zaie zer den interes-gatazka eta nola saihesta daitekeen, bai eta zer araudi aplikatzen den ere, besteak beste, urriaren 30eko 5/2015 Legegintzako Errege Dekretuaren 53. artikulua, Enplegatu Publikoaren Oinarritzako Estatutuaren Legearen testu bategina onartzen duena, printzipio etikoei buruzkoa, III. Titularen V. kapituluaren «Enplegatu publikoen betebeharrak. Jokabide-kodea»; Sektore Publikoaren Araubide Juridikoaren urriaren 1eko 40/2015 Legearen 23. artikulua, Abstentzioari buruzkoa; abenduaren 9ko 19/2013 Legea, informazio publikoa eskuratzeari eta gobernu onari buruzkoa; eta Bermeoko Udaleko sektore publikoko agintari eta karguetarako gobernu onaren kodea.

6.1.2 Interes-gatazkarik ez dagoela dioen adierazpena betetzea

Irailaren 29ko HFP/1030/2021 Aginduaren 6.5 i) artikuluan eta urtarrilaren 24ko HFP/55/2023 Aginduaren 3.2 artikuluan xedatutakoarekin bat etorritik, PRTRren⁷ exekuzio-prozeduretan parte hartzen dutenek interesik ez dutela dioen adierazpena (DACI) bete beharko dute nahitaez.

Azpiproiektu bakoitzaren kudeaketan parte hartzen duten pertsonak bete beharko dute adierazpen hori, hala nola, kontratazio-organoaren edo diru-laguntza emateko organoaren arduradunak; lizitazio-agiriak, oinarriak edo deialdiak idazten dituzten pertsonak; aurkeztutako eskaintzak, eskaerak edo proposamenak baloratzen dituzten teknikariak; eta kontratazio-mahaietako eta balorazio-batzordeetako kideak.

Kide anitzeko organoen kasuan, aitorten hori bileran parte hartu duten guztiek egingo dute, eta aktan jasoko da.

Interes-gatazkarik ez dagoela adierazteko, plan honen II. eranskineko eredia erabiliko da.

⁷ Kontratazio publikoaren arloan, kontuan hartu behar da Kontratazio Publikorako Aholku Batzordeak abenduaren 23an emandako jarraibidea, PRTRtik datozen funtsekin finantzatzeko diren espediente eta baldintza-agirietan sartu beharreko alderdiei buruzkoa.

6.1.3 Proposamenak edota eskariak aztertu baino lehen, urtarilaren 24ko HFP/55/2023 Aginduaren 3. eta 4. artikuluetan zehaztutako kontrola gauzatuko da, Espainiako Zerga Administrazioari Estatu Agentzian egoitza duen Data mining tresna informatikoa, MINERVAn edo etorkizunean ordezkatzeko duen beste edozein erabilita, eta aipatutako Aginduan zehaztutako prozedura beteko da, kontrol horretatik eratorritako emaitzen arabera.

6.1.4. Informazioa egiaztatzea merkataritza-erregistroetako datu-baseen, erakunde nazionalen eta EBko datu-baseen, langileen espedienteen (datuak babesteko arauak kontuan hartuta) edo datu-prospektzioarako («data mining») edo arriskuen puntuazioarako (ARACHNE) tresnak erabiliz.

6.2 Interes-gatazkari aurre egiteko neurriak

Interes-gatazka sor dezakeen egoera baten eraginpean dauden pertsonen idatziz jakinaraziko diote hierarkian gorago dagoenari, eta horrek egoera argitzeko beharrezko kontrolak eta ikerketak egingo ditu eta, gatazka hori dagoela uste badu, idatziz berretsiko du.

Hala denean, jarduketa hauek egingo dira:

- Interesekin gatazkan egon eta jakinarazteko betebeharra bete ez duen ustezko arau-hauslearen aurkako administrazio-neurriak eta, hala badagokio, diziplina-zehapenak hartzea; bereziki, errefusatzeari buruzko urriaren 1eko 40/2015 Legearen 24. artikulua aplikatuko da.

- Gaiari dagokion jarduera guztia bertan behera uztea eta/edo interes-gatazkek eragindako jarduera bertan behera uztea.

Era berean, jarduketa edo jokaera penala bada, Ministerio Fiskalari jakinarazi beharko zaio, hark behar diren neurriak har ditzan.

6.3 Agintari eta langile publikoen interesen gatazka

Sektore Publikoko Araubide Juridikoari buruzko urriaren 1eko 40/2015 Legearen 23. artikuluan ezarritakoaren arabera, administrazioen zerbitzura dauden agintari eta langileek ezin izango dituzte ezagutu interes-gatazka sor dezaketen gaiak eta, nolanahi ere, honako hauek: interes-gatazka sor dezaketenak; esku hartu duten edo parte izan diren gaiak, ezkontidea edo antzeko afektibitate-harremana duen pertsona; edo aurreko kasuetan odol-ahaidetasuneko laugarren mailako ahaideak edo bigarren graduko ezkontza-ahaidetasuna dutenak parte hartu izan badute, kargu edo enplegu publikoa hartu aurreko bi urteetan.

Lege horretan edo beste edozein legetan aurreikusitako moduan abstenitzera behartuta daudenean, abstentzioa idatziz egingo da, behar bezala adierazi eta jasota gera dadin, eta goi-kargudunaren nagusi hurrenari edo izendatu zuen organoari jakinaraziko zaio, eta hark erabakiko du zein den haren

bidezketasuna. Betiere, interesdunak hilabeteko epean jakinaraziko du abstentzio hori, jasota gera dadin.

Ondorio horietarako, agintari eta goi kargudunei abstenitu beharreko gaien berri emango zaie eta beharrezkotzat jotzen dituzten kontsultak egin ahalko dituzte.

Hori guztia, urtarilaren 24ko HFP/55/2023 Aginduan zehaztutako kontrol-prozedura betzearen ondorioz hartu beharreko neurrien kalterik gabe.

7.- PUBLIZITATEA, ONDORIOAK ETA JARRAIPENA

7.1 Publizitatea

Plan hau Bermeoko Udalaren Gardentasunaren Atarian argitaratuko da.

7.2 Ondorioak

Plan hau Udalak Berreskuratze, Eraldatze eta Erresilientzia Plana gauzatzean eta hura indarrean dagoen bitartean garatzen dituen proiektu guztiei aplikatuko zaie, hasierako data gorabehera.

7.3 Segimendua

Plan honetan proposatutako neurriak zenbateraino bete diren eta zenbateraino egokitzen diren ebaluatuko da, eta, beraz, komeni diren aldaketak egin ahal izango dira. Bitarteko eta amaierako lanak egingo dira, eta, horretarako, jarraipen eta emaitza adierazleak zehaztuko dira, espero ziren emaitzak lortu diren ala ez aztertzeko.

Era berean, iruzur-arriskuaren ebaluazioa berrikusiko da, irailaren 29ko HFP/1030/2021 Aginduaren 5 c) artikularekin bat etorritik, bi urtean behin, eta, betiere, iruzur-kasuren bat edo prozeduretan edo pertsonalean aldaketa esanguratsuren bat antzemanaz gero.

Bi jarraipen jarduketak sail sustatzaile bakoitzak egingo ditu, besteak beste, alderdi hauek kontuan hartuz:

a) Iruzur egiteko neurri egokienak identifikatzea, hala nola, intentsitate handikoak, aurrekontu handikoak, eskatzaileak justifikatu beharreko baldintza asko, kontrol konplexuak eta abar.

b) Interes-gatazka posibleak identifikatzea.

c) Barne auditoretzen aurreko lanen emaitzak.

d) Europako Batzordearen edo, hala badagokio, Europako Kontuen Auzitegiaren auditoretzen emaitzak.

e) Aurretik atzemandako iruzur kasuak.

I. ERANSKINA: ARRISKUAREN EBALUAZIOAREN EMAITZA

Eranskin honetan iruzur arriskuaren ebaluazioaren emaitza jaso da.

Lehenik eta behin, irailaren 29ko HFP/1030/2021 Aginduaren 6.2 artikulua bigarren paragrafoan aurreikusitakoa betez, udal honek "Interes-gatazkaren testa, iruzurraren eta ustelkeriaren prebentzioa" egin du, gutxieneko estandarrari dagokionez (HFP/1030/2021 Aginduaren II.B.5 Eranskina, irailaren 29koa). Iruzurraren aurkako planerako funtsezko lau alderdi jaso ditu.

Iruzurraren aurkako plana martxan jarri aurretik bete da. Horrek esan nahi du zuzenketa- eta jazarpen-atalen "betetze-mailari" buruzko gaiak ezin direla behar bezala definitu une honetan, Next Generation funtsen gauzatze-maila oso txikia baita; beraz, ondorengo ebaluazioan osatuko dira.

Galdera	Betetze-maila			
	4	3	2	1
1. Ba al dago "iruzurraren aurkako neurri-planik" erakunde betearazleari edo erakunde erabakitzaileari bermatzeko eta deklaratzeko, dagokion jardura-eremuan, dagozkion funtsak aplikatu beharreko arauak jarraiki erabili direla, bereziki iruzurra, ustelkeria eta interes-gatazkak prebenitzeari, detektatzeari eta zuzentzeari dagokionez?				X
2. Ikusten al da "iruzurraren aurkako neurrien plana" dagoela egikaritze-maila guztietan?				X
Prebentzioa				
3. Badu mailarik goreneko aitorpenik iruzurraren aurka borrokatzeko?				X
4. Berariazko arriskuak, horien eragina eta gertatzeko probabilitatea identifikatzen dituen autoebaluazioa egiten da, eta aldizka berrikusten da?				X
5. Kode etiko bat zabaltzen da eta opari-politikari buruzko informazioa ematen da?	X			
6. Etika publikoa sustatzeko eta iruzurra atzematen laguntzeko prestakuntzarik ematen al da?				X
7. Interes-gatazkak tratatzeko prozedurarik egin da?		X		
8. Parte-hartzaile guztiek interes-gatazkarik ez dutela dioen adierazpena betetzen al da?				X

Antzematea				
9. Zehaztu al dira iruzur-adierazleak edo alerta-seinaleak (bandera gorriak), eta langileei jakinarazi al zaizkie horiek detektatzeko?				X
10. Datuak aztertzeke edo arriskuak puntuatzeko tresnak erabiltzen dira?				X
11. Inork salaketak aurkezteko aukerarik badu?				X
12. Salaketak aztertu eta neurriak proposatzeaz arduratzen den unitaterik badago?				
Zuzenketa				
13. Iruzurraren eragina ebaluatzen da eta sistemikotzat edo puntualtzat jotzen da?				X
14. Erretiratzen al dira iruzurrak eragindako proiektuak edo horien zatiak, eta MRRk finantzatu edo finantzatu behar ditu?				X
Jazarpena				
15. Gertatutakoaren eta hartutako neurrien berri ematen al zaie entitate betearazleari, entitate erabakitzaileari edo agintaritza erantzuleari, dagokionaren arabera?				X
16. Salatzan al dira, kasu egokietan, agintari publiko nazionalak edo Europar Batasunekoak edo fiskaltzari eta auzitegi independenteei zigortzeko moduko egintzak?				X
Puntu guztizko partziala	4	3		13
Puntu guztira	20			
Gehieneko puntuak	64			
Puntu erlatiboak (puntu totalak/puntu maximoak)	0,312			

Oharra: 4 gehieneko betetze maila da eta 1 gutxienekoa

II. ERANSKINA

INTERES GATAZKARIK EZ DAGOELA DIOEN ADIERAZPENA (DACI)

Jn./and., ..., NAN zk ..... eta
helbidea.....

Parte hartzen duela osagaian definitutako helburuak lortzeko beharrezkoak diren jarduerak garatzeko adierazitako lizitazio-prozeduraren esparruan, aipatutako kontratazio-prozeduran inpartzialtasuna bermatzeko

ADIERAZTEN DUT

Lehendabizikoa: Honen berri dudala:

1. Europako Parlamentuaren eta Kontseiluaren uztailaren 18ko 2018/1046 Erregelamenduko (EB, Euratom) 61.3 artikulua (EBko Finantza Erregelamendua) honela dio: «Interesen arteko gatazka egongo da, baldin eta eginkizunak modu inpartzialean eta objektiboan betetzeko konpromisoa hartzen bada arrazoi familiarrak, afektiboak, kidetasun politiko edo nazionalekoak, interes ekonomikokoak edo zeharkako interesa duen edozein arrazoi dela medio».

2. Sektore Publikoko Kontratuen azaroaren 8ko 9/2017 Legearen 64. artikulua, «Ustelkeriaren aurkako borroka eta interes-gatazken prebentzioa» izenekoak, Europako Parlamentuaren eta Kontseiluaren 2014ko otsailaren 26ko 2014/23/EB eta 2014/24/EB Zuzentarauen transposizioa egiten duenak, honela definitzen du interes-gatazka: «kontratazio-organoaren zerbitzura dauden langileek, lizitazio-prozeduraren garapenean parte hartzeaz gain, zuzenean edo zeharka interes finantzarioa, ekonomikoa edo pertsonala duten egoerak, lizitazio-prozeduraren testuinguruan inpartzialtasuna eta independentzia arriskuan jar ditzaketenak».

3. 2023rako Estatuko Aurrekontu Orokorrei buruzko abenduaren 23ko 31/2022 Legearen ehun eta hamabigarren xedapen gehigarriaren 3. paragrafoak honako hau ezartzen du: «Interes-gatazkarako arriskuaren azterketa sistematikoa eta automatizatua aplikatuko zaie kontratuak esleitzeko edo dirulaguntzak emateko prozedura deskribatuetan banaka edo kide anitzeko organoetako kide izanik parte hartzen duten enplegatu publikoei eta erakunde erabakitzaile, betearazle eta instrumentalen zerbitzura dauden gainerako langileei».

4. Aipatutako ehun eta hamabigarren xedapen gehigarriaren 4. paragrafoak honako hau ezartzen du:

– «Tresna informatikoaren bidez, aurreko paragrafoan aipatutako pertsonen eta prozedura bakoitzean parte hartzen dutenen artean interes-gatazka sor dezakeen interes pertsonala edo ekonomikoa sor dezaketen familia-harremanak edo sozietate-loturak, zuzenekoak edo zeharkakoak, aztertuko dira».

– «Harremanak edo loturak identifikatzeko, tresnak jasoko ditu, besteak beste, otsailaren 12ko 241/2021 (EB) Erregelamenduaren 22.2.d) .iii) artikuluan aipatzen diren pertsona juridikoen benetako titulartasuneko datuak, Zerga Administrazioako Estatu Agentziaren datu-baseetan daudenak, eta notarioen eta erregistratzaileen elkargoekin sinatutako hitzarmenen bidez lortutakoak».

Bigarrena: Deklarazio hau sinatzen den unean, eta eskura duen informazioa ikusita, ez dagoela dirulaguntzak emateko/lizitzeko prozeduran eragina izan dezakeen interes-gatazkarik, ehunen eta bigarren xedapen gehigarriaren laugarren paragrafoan aurreikusitako moduan.

Hirugarrena: Konpromisoa hartzen duela kontratazio-organoari/ebaluazio-batzordeari jakinarazteko, luzamendurik gabe, prozeduraren edozein unetan jakin eta gerta litekeen edozein interes-gatazkaren berri.

Laugarrena: Badakiela interes-gatazkarik ez dagoela adierazten bada eta hori faltsua dela frogatzen bada, aplikatzekoa den araudiak ezartzen dituen diziiplina-ondorioak, ondorio administratiboak edo judizialak ekarriko dituela.

Eta horrela ager dadin, adierazpen hau sinatu da Bermeon, sinadura elektronikoaren datan.

III. ERANSKINA

PRTRren JARDUERAK GAUZATZEKO KONPROMISOAREN ADIERAZPENA

Berreskuratze, transformazio eta erresilientzia planeko (PRTR) jarduketak gauzatze konpromisoaren adierazpenaren eredu

Jn./and .....NAN zk,
..... erakundearen (IFK:.....; helbide fiskala:.....) organoaren titularra/kontseilaria/ordezkarria/kudeatzailea, PRTRtik datozen baliabideen bidez finantzatutako laguntzen organo arduradun gisa parte hartzen duena, ... osagaian (".....") zehaztutako helburuak lortzeko beharrezko jardunak garatzean, adierazten du ordezkatzeko duen pertsonak/erakundeak konpromisoa hartzen duela arau juridikoak, ustelkeria eta moralak betetzeko behar diren estandarrekin.

Horrez gain, PRTRren edukia kontuan hartuta, ekonomia zirkularraren printzipioak errespetatzeko eta ingurumenean eragin negatibo esanguratsuak saihesteko konpromisoa hartzen du (DNSH, ingelesezko siglengatik, "do no significant harm"), Plan horren esparruan egindako jarduerak gauzatzean, eta adierazten du ez duela bi finantzaketarik, eta, hala badagokio, ez dakiela bateraezintasunik Estatuko laguntzen erregimenarekin.

(Sinadura eta data)

IV. ERANSKINA

ARRISKUAK EBALUATZEKO TRESNA

Arriskuaren ebaluazioa proposatzen den prebentzio neurrietako bat da, eta adierazle edo bandera gorriei lotutako detekzio neurriekin osatzen da.

Autoebaluazio batetik abiatzen da, eta arrisku espezifikoak, haien eragina eta gertatzeko probabilitatea identifikatzen ditu, udalean dauden kontrolak kontuan hartuta, eta, kontrol horiek arrisku-maila onargarritzat jotzeko nahikoak ez badira, kontrol edo neurri gehigarriak proposatzen ditu. Bi urtean behin berrikusiko da, iruzur arriskuaren lehen ebaluazioan lortzen den emaitzaren arabera.

Udalean iruzur-arriskuen autoebaluazioa irailaren 29ko HFP/1030/2021 Aginduaren arabera egingo da, Batzordearen autoebaluazio-tresna erabiliz: Guidance Note on fraud risk assessment for 2014/20209 (DG REGIO), Europako Parlamentuaren eta Kontseiluaren 2013ko abenduaren 17ko funts sozialari buruzko 1303/201310 Erregelamenduko 125.4.c) artikulua aplikatuz garatua.

Tresna hori aplikatuta, Udalak, alde batetik, jarraian azalduko diren kudeaketa-prozesuetan gerta daitezkeen berariazko arriskuak identifikatu nahi ditu, eta, autoebaluazioaren arabera, erakundeak aplikatzen dituen kontrol gehigarriak ezarri behar zaizkienak, iruzur egin dezaketen jardueren inpaktu-probabilitatea maila onargarrietara murrizteko, eta, bestetik, detektatutako iruzur-arriskuak arintzeko hartu beharreko neurri eraginkor eta proportzionatuak hautatu nahi ditu:

- Onuradunak hautatzea
- Finantzatutako eragiketak gauzatzea eta egiaztatzea
- Kontratuen esleipena
- Ziurtagiria eta ordainketa

Arriskuak identifikatzeko, lan kolektibo eta iraunkorra egingo da (aldez aurreko esperientzia, arriskuaren inbentarioa), arriskuaren deskribapena egingo da, eta arriskuaren izaera orokorra edo berariazkoa, eragiten duen eremua/prozesua, tartean egon daitekeena eta arrisku-mota definituko dira: barnekoa/kanpoko, kolusioa.

Iruzur arriskuaren autoebaluazioa funtsezko urrats metodologiko hauetan oinarrituko da:

1. Iruzur mota jakin bat gertatzeko arriskuaren zenbatespen kuantitatiboa, haren probabilitatearen eta eraginaren (arrisku gordina) balorazioan oinarritua
2. Gaur egun martxan dauden kontrolen eraginkortasuna baloratzea, arrisku gordina arintzeko
3. Arrisku garbiaren balorazioa, abian jar daitezkeen kontrolen eraginkortasuna eta eragina kontuan hartu ondoren, hau da, egoera, ebaluazioaren unean den bezala (hondar-arriskua)
4. Planifikatzen diren kontrol aringarriek arrisku garbiaren edo hondar-arriskuaren gainean izan dezaketen eragina baloratzea
5. Arrisku objektiboaren definizioa, hau da, kontrol eraginkorrak abian jarri ondoren kudeaketa-agintaritzak onargarritzat jotzen duen arrisku-mailaren definizioa

Berariazko arrisku bakoitzerako helburu orokorra da iruzur-egoera jakin bat gertatzeko arrisku gordina baloratzea, eta, ondoren, arrisku horiek arintzeko dagoeneko martxan dauden kontrolen eraginkortasuna identifikatu eta baloratzea, eta gertaerarekiko aseatzeko edo oharkabea pasa ez daitezen bermatzea.

a) Arriskuaren balorazioa/kuantifikazioa (arrisku gordina):

-Arriskua gauzatzeko probabilitatea

-Eragina: arriskua gauzatzeak erakundearentzat izango lukeen kostua. Ez bakarrik kostu ekonomikoa, baita edozein motatakoa ere (adibidez, ospearen kostua).

Ponderazioak (1etik 4ra bitarteko puntuazioa):

- Probabilitatea: 1 Ia inoiz ez
2 Noizbehinkakoa
3 Litekeena da
4 Maiz

- Eragina: 1Mugatua
2 Ertaina
3 Adierazgarria
4 Larria

Guztizko kuantifikazioaren edo arrisku gordinaren ponderazioa:

- Onargarria: 1etik 3ra bitarteko puntuazioa
- Esanguratsua: 4tik 6ra bitarteko puntuazioa
- Larria: 8tik 16ra bitarteko puntuazioa

b) Dauden kontrolen eraginkortasuna ebaluatzea:

- Arrisku horretarako dauden kontrolak identifikatzea, hau da, existitzen direnak, aplikatzen direnak eta eraginkorrak direnak
- Arriskuak murrizteko kontrolen eraginkortasuna ebaluatzea (handia, ertaina, txikia), hau da, eraginkorrak, hein batean eraginkorrak edo ez-eraginkorrak dira

c) Iruzur arriskua berriz baloratzea/kuantifikatzea, kontrolen eragina eta eraginkortasuna kontuan hartuta: egungo egoera (arrisku garbia edo hondar-arriskua)

Identifikatutako arriskua birebaluatu egiten da, dauden kontrolak kontuan hartuta. Eraitza arrisku onargarri, garrantzitsu edo larria izango da.

d) Azkenik, arrisku-mailaren ebaluazioa, hondar-arriskua arintzeko egindako ebaluaziotik abiatuta ezartzen diren egungo kontrol gehigarrien eragina kontuan hartuta (erakundeak alde aurretik zehaztutako atalasetik gorako kasuetan, arrisku objektiboa):

- Arrisku handia: Berehalako ekintza
- Arrisku ertaina: Epe ertainerako ekintza-plana (neurriak, arduraduna, epea)
- Arrisku txikia: Aldizka berriz ebaluatzea (berriazko neurri osagarririk gabe)

Birebaluazio bat egingo da kasu hauetan:

- Ekintza-planak (kontrol gehigarriak)
- Ingurunea aldatzea: Araudi-aldaketak, prozedura-aldaketak, teknologiak, langileak, erantzukizun berriak, etab.
- Iruzur-kasu berriak

Kasu horietan, faktore aringarriak aplikatzea erabakiko da, hala nola:

- Hirugarren independente batek jardueren egiaztapen gehigarria egitea
- Kontrol administratibo gehigarriak egin eta/edo errepikatu. Arriskuen azterketan irizpide osagarri bat sartzea, tokian bertan kontrolak egiten direla ziurtatzeko

Arriskuaren ebaluazioa egin eta egoera zehatzetarako sistemaren mailako kontrol aringarriak abian jarri ondoren, iruzurraren adierazle espezifiko berriak (edo alerta-adierazleak) aztertu eta, hala badagokio, garatuko dira.

Arriskuaren ebaluazioa egiteko beste tresna bat arrisku-matrizea izan daiteke, Europako Gizarte Funtsaren Administrazio Unitatearen (UAFSE) Arriskua Identifikatu eta Estaltzeko Autoebaluazio Tresna.

V. ERANSKINA

BANDERA GORRIAK IRUZURRAREN AURKAKO BORROKAN

Bandera gorriak alarma-seinaleak, pistak edo iruzur-zantzuak dira. Bandera gorri bat egoteak ez du esan nahi nahitaez iruzurra dagoenik, baina adierazten du jarduera-eremu jakin batek arreta gehigarria behar duela iruzur potentzial bat baztertzeko edo berresteko.

Jarraian “Bandera Gorriak Egiartzatzeko Zerrenda” zerrendatzen da, tresna juridikoaren arabera sailkatuta eta, aldi berean, iruzurrak izan daitezen jardueren tipologiaren arabera.

Kontratazioan, bete beharreko zerrendako galderetan, kontuan hartu behar da kontratua zein fasetan dagoen, dela lizitazio-edo exekuzio-fasean.

KONTRATUAREN LIZITAZIO-FASEA

1.- IRUZURRA KONTRATUETAN ETA KONTRATAZIO PUBLIKOAN

<u>Ustelkeria: eroskeria eta legez kanpoko komisiok</u>	Legez kanpoko eroskeriak eta komisiok dira “baliozko gauzaren bat” ematea edo jasotzea, administrazio-egintza edo empresa-erabaki batean eragiteko.
Alerta-adierazle batzuk	* Gizarte-harreman estua dago enplegatu kontratatzaile baten eta zerbitzu-emaile edo hornitzaile baten artean. * Langile kontratatzailearen ondarea handitu egin da, azalpenik gabe edo bat-batean. * Langile kontratugileak kanpoko negozio bat du ezkutuan * Dokumentaziorik gabeko edo ohiko aldaketak gertatzen dira kontratuetan, eta horien balioa handitzen da. * Langile kontratatzaileak uko egiten dio kontratazio publikoarekin zerikusirik ez duen lanpostu baterako sustapenari. * Langile kontratugileak ez du aurkeztu edo bete interes-gatazkaren deklarazioa. * Kontratatistak ospea du legez kanpoko komisiok ordaintzeko sektorean.
<u>Lizitatzailerik baten aldeko prozeduraren baldintza-agiriak</u>	Baldintza-agiriekin lizitatzailerik jakin baten kualifikazioetara egokitutako zehaztapenak dituzte, edo lizitatzailerik bakar batek bete ditzakeenak.
Alerta-adierazle batzuk	* Eskaintza bakarra edo proposamen kopuru

	oso baxua aurkeztea, lizitaziora aurkezteko *Prozeduraren baldintza-orrien eta kontratista irabazlearen produktuen edo zerbitzuen arteko antzekotasun handia * Beste eskaintzaile batzuen kexak * Antzeko prozeduretan onartutakoak baino baldintza murriztaileagoak edo orokorragoak dituzten agiriak. * Ohiz kanpoko edo arrazoizkotasun gutxiko klausulak dituzten orriak *Botere esleitzzaileak produktu generiko baten orde markak jakin bateko produktua definitzen du. * Hornitzaile berari esleipen asko egiten zaizkio. * Harreman edo harreman pertsonalak daude kontratatzaileen eta lizitatzzaile batzuen artean.
<u>Kolusio-lizitazioak</u>	Eremu geográfico edo eskualde bateko edo industria-sektore jakin bateko kontratista batzuk lehiari aurre egiteko eta prezioak zenbait lizitazio-kolusio-mekanismoren bidez igotzeko eratzten dira.
Alerta-adierazle batzuk	* Esleipendunak lizitatzzaile galtzaileak azpikontratatzan ditu. * Eskaintza irabazlea handiegia da aurreikusitako kostuekin, prezio publikoen zerrendekin, antzeko obra edo zerbitzuekin edo industriaren batez bestekoekin edo merkatuko erreferentzia-prezioekin alderatuta. * Lizitatzzaile guztiek prezio altuak eskaintzen dituzte etengabe * Eskaintza-prezioak bat-batean jaisten dira, lizitatzzaile berriek prozeduran parte hartzen dutenean. * Esleipen-hartzaileak eskualdeka, lan-motaka eta obra-motaren arabera banatzen/txandakatzen dira * Esleipendunak azpikontratatzan ditu lizitatzzaile galtzaileak * Ohiz kanpoko eskaintza-ereduak (adibidez, eskaintzek beharrezko portzentaje zehatzak dituzte, eskaintza irabazlea prezio onargarrien atalasearen azpian dago, kontratuaren aurrekonturako eskaintza zehatza egiten da, eskaintzen prezioak altuegiak dira, hurbilegiak, oso desberdinak, zenbaki biribilak, osatu gabeak, etab.).
<u>Interes-gatazka</u>	Erakunde kontratistako langile batek kontratu batean estalitako finantza-interesen bat duenean, interés-gatazkarik sortzen da.
Alerta-adierazle batzuk	* Kontratista edo saltzaile jakin baten faboritismo ulertezina edo ezohikoa

	* Prezio altuak eta kalitate txikiko lanak etengabe onartzea, etab. * Kontratazioaren ardura duen langileak ez du interes-gatazkaren adierazpenik aurkeztu edo osatu gabe aurkeztu du. * Kontratazioaz arduratzen den enplegatuak mailaz igotzeko erabakia hartu du, eta ez du eskurapenekin zerikusirik. * Kontratazioaz arduratzen den langilea bere negozioak egiten ari dela dirudi * Kontratazioaz arduratzen den langilearen eta zerbitzu edo produktuen hornitzaile baten arteko sozializazioa * Kontratazioaren ardura duen langilearen aberastasunaren edo bizi-mailaren igoera ulertezina edo bat-batekoa. * Langile kontratatzailearen batek veste negozio bat zuzentzen duela dirudi, edo lehiakide izan daitekeen sozietate batean lan egiten duten senideak ditu. * Prozedura negoziatua aukeratzen da, nahiz eta prozedura irekia egin daitekeen. * Kontratatzaileraren batek uko egiten bedio kontratazio publikoarekin loturarik ez duen lanpostu baterako sustapenari. * Lizitazio dokumentuak idazteaz arduratzen den pertsonak edo goi-funtzionario batek behin eta berriz kontratatzen du kanpoko empresa bat, dokumentazioa idazten laguntzaeko, beharrezkoa ez bada ere. * Kontratazio-organoko langileren batek lehiaketan parte har dezakeen empresa batentzat lan egin du kontratazio-organismoan sartu aurretik.
<u>Datuak iragaztea</u>	Kontratazioaz proiektua diseinatzeaz edo eskaintzak ebaluatzeaz arduratzen diren langileek isilpeko informazioa iragazten dute, lizitatzailer bati proposamen tekniko edo finantzario bat egiten laguntzeko.
<u>Alerta-adierazle batzuk</u>	* Eskaintzaren bat lehenago ireki da; * Eskaintza ekonomiko irabazlea hurrengoaren azpitik dago; * Lizitazio-prozeduren kontrola eskasa da; adibidez, epeak ez dira aplikatzen; * Eskaintza berantiarak onartzen dira; * Aurkeztutako azken eskaintza baxuena da; * Eskaintza guztiak baztertu egiten dira, eta kontratua berriz ere lizitaziora ateratzen da.
<u>Aurkeztutako eskaintzak manipulatzeko</u>	Kontratazio-organoko langileek jasotako eskaintzak manipulatu dituzte kontratista jakin bat hautatzen dela ziurtatzeko (eskaintzak aldatzen, "galtzen", zehaztapenetan usteko akatsak daudelako balio gabetzen, etb.)

Alerta-adierazle batzuk	* Eskaintzaileen kexak * Kontrol falta eta lizitazio prozedura desagokiak * Eskaintzak jaso ondoren izandako aldaketen zantzuak * Akatsengatik baztertutako eskaintzak * Zalantzazko arrazoiengatik baztertu den lizitatzailerik gaitua * Prozedura ez da eman gabe utzi eta berriro deitu da, nahiz eta gutxieneko kopurua baino eskaintza gutxiago jaso.
<u>Gastuaren zatiketa</u>	Kontratazaileek bi eskaera edo kontratu edo gehiagotan zatitzen dute erosketa bat, lehia edo goi-mailako zuzendarien berrikuspenak saihesteko.
Alerta-adierazle batzuk	* Antzeko xedea duten bi erosketa edo gehiago egin dira, esleipedun berberari egindakoak, esleipen zuzeneko prozedurak edo publizitate atalaseak erabiltzeko onartutako mugen azpitik, edo lehia berme handiagoko prozedurak eskatuko dituztenak. * Erosketak arrazoirik gabe bereiztea, adibidez, eskulanerako eta materialetarako kontratu bereizirik, lizitazio irekiko atalaseen azpitik daudenak. * Erosketa sekuentzialak lizitazioen publizitaterako obligazio-atalaseen azpitik.
<u>Prezioak modu desagokian finkatzea</u>	Prezioak modu desagokian finkatzen dira kontratistak bere prezio-proposamenetan kostuei edo prezioak finkatzeari buruzko datu eguneratuak, osoak eta zehatzak ematen ez duetenean, eta horrek kontratua garestitzea dakar.
Alerta-adierazle batzuk	* Kontratistaren batek uko egin dio kostuen egiaztagiria aurkezteari, atzeratu egin du haien entrega edo ez da gai horiek aurkezteko; * Kontratistaren batek dokumentazio desagokia edo osatugabea aurkeztu du; * Prezioak finkatzeari buruzko informazioa zaharkitua dago; * Prezioek altuak dirudite antzeko kontratuekin, prezioen zerrendekin edo sektoreko batez besteko prezioekin alderatuta.

KONTRATUAREN GAUZATZEKO-FASEA

1.- IRUZURRA KONTRATUETAN ETA KONTRATAZIO PUBLIKOAN

<u>Gehigarritasun-printzipioa ez betetzea</u>	Kontratua funts biren edo gehiagoren bidez

35

	finantzaten da, eta irabazi edo gehiegizko finantzaketa gertatzen da.
Alerta-adierazle batzuk	* Eragiketen baterako finantzaketa gehiagizkoa da. * Proiektu bera finantzatzen duten hainbat kofinantzaile daude.
<u>Kontratua ez formalizatzea</u>	Kontratuaren formalizazioan izandako irregulartasunak, lizitazioaren baldintzetara zehatz-mehatz egokitzen ez direnak edo esleipenaren baldintzak aldatzen dituztenak.
Alerta-adierazle batzuk	* Formalizatutako kontratuak esleipenaren baldintzak aldatzen ditu. * Justifikaziorik gabeko atzerapenak daude kontratazio-organoak eta esleipedunak kontratua sinatzeko. * Formalizazio-iragarkia ez argitaratzea.
<u>Kontratuen nahasketa</u>	Antzeko eskaerak dituen kontratista batek kostu beral kargatzen ditu, eta horrek gehiegizko fakturazioa eragiten du.
Alerta-adierazle batzuk	* Antzeko fakturak aurkezten dira hainbat zeregin edo kontraturen esparruan. * Kontratista berak aldi berean ataza bat baino gehiago fakturatzen baditu.
<u>Kostuak bidegabe lotzea</u>	Kontratista batek nahita egiten du iruzur kostu onartezinak edo arrazoizkoak ez diernak kargatuz, edo kontratu bati zuzenean edo zeharka esleitu ezin zaizkion kostuak kargatuz. Lan-kostuek aukera gehiago dute behar ez bezala kargatzeko material-kostuek baino, teoriarik langile baten lana edozein kontratutan karga daitekeelako.
Alerta-adierazle batzuk	* Kontratuaren aurrerabidearekin bat ez datozen lan-kargak esleitzen dira; * Aldaketa nabarmenak daude ordutegi-fitxetan; * Gehiegizko lan-kargak edo ohikoa ez den lan-kargak esleitzen dira; * Ordutegi-fitxetan aldaketa nabarmenak daude; * Ezinezkoa da ordutegi-fitxak aurkitzea; * Material-kostu berak kontratu bati baino gehiagori esleitzen zaizkio; * Zeharkako kostuak zuzeneko kostu gisa esleitzen dira.
<u>Datuak iragaztea</u>	Kontratazioazm proiektua diseinatzeaz edo eskaintzak ebaluatzeaz arduratzen diren langileek isilpeko informazioa iragazten dute, lizitatzaile bati proposamen tekniko edo finantzario bat egiten laguntzeko.
Alerta-adierazle batzuk	* Eskaintzaren bat lehenago ireki da; * Eskaintza ekonomiko irabazlea hurrengoaren azpitik dago;

	* Lizitazio-prozeduren kontrola eskasa da; adibidez, epeak ez dira aplikatzen; * Eskaintza berantiarra onartzen dira; * Aurkeztutako azken eskaintza baxuena da; * Eskaintza guztiak baztertu egiten dira, eta kontratua berriz ere lizitaziora ateratzen da.
<u>Kontratuaren zehaztapenak ez betetzea</u>	Kontratuaren zehaztapenak betetzen ez dituen eta haiek bete dituztela itxura egiten duten kontratistek iruzurra egite dute.
Alerta-adierazle batzuk	* Kalitatea eta/edo emaitzak txarrak dira eta/edo erreklamazio asko daude; * Egiaztapenen emaitzak ez datoz bat kontratuaren zehaztapenekin; * Probak eta ikuskapenak ziurtatzen dituzten dokumentuak falta dira; * Kontratistaren gastuen erregistroetan egiaztatu da, adibidez, kontratistak ez dituela obretarako behar diren materialak erosi, ez duela beharrezko ekipamendurik eta ez duela errentan eman edo ez duela lantokian behar den eskulanik.
<u>Faktura faltsuak, puztuak edo bikoitzak</u>	Kontratsita batek nahita aurkeztu doto faktura faltsuak, puztuak edo bikoiztuak, bere kontura jardunez edo langile kontratatzaileekin kolusioan, ustelkeriaren ondorioz.
Alerta-adierazle batzuk	a) Dokumentuen formatuan: * Sozietatearen logotiporik gabeko fakturak * Ezabatutako edo ezabatutako zifrak * Eskuizkribuen zenbatekoak * Sinadura berdina dokumentu desberdinetan b) Dokumentuen edukian: * Datak, zenbatekoak, oharra, etab. ezohikoak * Kalkulu okerrak * Faktura batean nahitaezko elementurik ez izatea * Fakturretan ez dago serie-zenbakirik * Ondasunak eta zerbitzuak modu lausoan deskribatzea c) Ezohiko inguruabarrak: * Onuradun bati egindako ordainketen ezohiko kopurua * Ohiz kanpoko atzerapenak informazioa ematean * Dokumentu bateko datuak ez datoz bat erakunde berak emandako antzeko dokumentuekin. d) Dokumentazio/informazio erabilgarriaren arteko inkoherentzia: * Faktura-daten eta haien zenbakiaren artean * Kontabilitatean erregistratu gabeko fakturak

	* Entitate baten jarduera ez dator bat fakturatutako ondasun edo zerbitzuekin. e) Beste batzuk: * Zenbateko bereko hainbat faltura daude. * Azpikontratazioak egin dira, bata besteraren atzetik. * Eskudiruzko ordainketak egin dira. * Paradisu fiskaletan inskribatutako enpresei ordainketak egin zaizkie.
<u>Zerbitzu fantasmen emaileak</u>	Kontratatetik empresa fantasmak sortzen dituzte eskaintza osagarriak kolusioan aurkezteko, kostuak puzteko edo fikziozko fakturak sortzeko.
Alerta-adierazle batzuk	* Kasuren batean, zerbitzu-hornitzaileen helbideak ez daude; * Kasuren batean, zerbitzu-hornitzailea ezin da aurkitu enpresen direktorioetan, Interneten, Googlen edo bestelako bilaketa-tresnetan, etab.; * Zerbitzu-emaileak aurkeztutako zerrendako helbideak edo telefono-zenbakiak gezurrezkoak dira; * Paradisu fiskal batean inskribatutako enpresa batera jotzen da.
<u>Produktuak ordezkatzeari</u>	Kontratuan zehaztutako artikuluen ordezkariak txikiagoko beste batzuk jartzea da kontua, erosleak horren berri izan gabe.
Alerta-adierazle batzuk	* Alde nabarmena dago zenbatetsitako kostuen eta materialen benetako kostuen artean; * Produktuengandik espero den itxura ez dator bat errealarekin; * Enbalaje ez-ohikoak edo generikoak erabiltzen dira. Adibidez, ohikoak ez diren bilgarriak, koloreak edo marrazkiak; * Aldeak daude produktuen identifikazio-zenbakien eta argitaratutako artikuluen, katalogoan edo zenbaki-sisteman agertzen diren artean; * Funtzionamendu-probetan hautemandako akatsen kopurua batez bestekoa baino handiagoa da, ordezkariak goiztiarrak behar dira edo mantentze- edo konponketa-kostuak handiak dira; * Betetze-ziurtagiriak kualifikaziorik gabeko edo ziurtatu gabeko pertsona batek sinatzen ditu; * Serie-zenbakiak ez dira ohikoak edo ezabatuta daude eta/edo serie-zenbakiak ez datoz bat fabrikatzailearen zenbaki-sistema legitimoarekin; * Fakturaren inbentarioan agertzen diren artikuluen zenbakiak edo deskribapenak ez

	datoz bat eskaeran aurreikusitakoarekin.
<u>Auditoretza-pista galtzea</u>	Erakundeak ez ditu betetzen auditoretza-pistari buruzko Europako, estatuko eta/edo autonomia-erkidegoko araudian ezarritako baldintzak.
Alerta-adierazle batzuk	* Erakundeak alde batera utzi du auditoria-pista bermatu ahal izateko kontratazioaren dokumentazio zuzena; * Kontratazioak saihestu egiten du eragiketaren ondoriozko gastuak dokumentatzeko modua; * Ez da bete dokumentuak kontserbatzeko betebeharra.

VI. ERANSKINA

ARAU ESPARRUA

1.- Europako araudia:

- Europako Parlamentuaren eta Kontseiluaren 2021/241 (EB) Erregelamendua, 2021eko otsailaren 12koa, Berreskuratze eta Erresilientzia Mekanismoa eta hura garatzen duen gainerako araudia ezartzen dituen
- Europako Parlamentuaren eta Kontseiluaren 2018/1046 Erregelamendua (EB, Euratom), 2018ko uztailaren 18koa, Batasunaren aurrekontu orokorrari aplikagarri zaizkion finantza-arauei buruzkoa (EBko Finantza Erregelamendua). 2018ko uztailaren 30eko EBAOn 193. zk
- 2017/1371 (EB) Zuzentaraua, Europako Parlamentuarena eta Kontseiluarena, 2017ko uztailaren 5koa, Europar Batasunaren Zuzenbide Penalaren bidezko finantza-interesei eragiten dien iruzurraren aurkako borrokari buruzkoa (PIF Zuzentaraua). EBAOn, 2017ko uztailaren 28an, 198. zk
- Europako Parlamentuaren eta Kontseiluaren 2014/24/EB Zuzentaraua, 2014ko otsailaren 26koa, kontratazio publikoari buruzkoa eta kontratazio publikoari buruzko 2004/18/EE Zuzentaraua indargabetzen duena

2.- Barne-araudia

- 36/2020 Errege Lege Dekretua, Berreskuratze, Eraldatze eta Erresilientzia Plana
- HFP/1030/2021 Agindua, irailaren 29koa, Berreskuratze, Eraldatze eta Erresilientzia Plana kudeatzeko sistema konfiguratzeko duena
- HFP/1031/2021 Agindua, irailaren 29koa, Estatuko, Autonomia Erkidegoko eta Tokiko Sektore Publikoko erakundeek eman beharreko informazioaren prozedura eta formatua ezartzen dituen, Berreskuratze, Eraldatze eta Erresilientzia Plana osatzen duten alderdien mugarren eta helburuen betetze-mailaren eta aurrekontuen eta kontabilitatearen jarraipena egiteko.
- HFP/55/2023 Agindua, urtarilaren 24koa, PRTR plana gauzatzen duten prozeduretan interes-gatazkaren arriskua sistematikoki aztertzei buruzkoa
- 9/2017 Legea, azaroaren 8koa, Sektore Publikoko Kontratuei buruzkoa, Europako Parlamentuaren eta

Kontseiluaren 2014/23/EB eta 2014/24/EB Zuzentarauak, 2014ko otsailaren 26koak, Espainiako ordenamendu juridikora aldatzen dituen, eta hura garatzen duen araudia

- 5/2015 Legegintzako Errege Dekretua, urriaren 30ekoa, Enplegatu Publikoaren Oinarrizko Estatutuaren Legearen testuategia onartzen duena
- 53/1984 Legea, Administrazio Publikoen zerbitzuko Langileen Batazbestitasunei buruzkoa
- 40/2015 Legea, urriaren 1ekoa, Sektore Publikoaren Araubide Juridikoari buruzkoa
- 19/2013 Legea, gardentasunari, informazio publikoa eskuratzeari eta gobernu onari buruzkoa
- Diru-laguntzei buruzko azaroaren 17ko 38/2003 Lege Orokorra
- Kargu Publikoen Jokabide Kodea eta Interes Gatazkak arautzen dituen ekainaren 26ko 1/2014 Legea (5., 6. (6. atala izan ezik), 7. eta 8. artikuluek toki-erakundeei aplikatzen direnak)
- Bermeoko Udaleko agintarien jokabide kodea, 2021eko martxoaren 26ko Osoko Bilkuran onartua eta Bizkaiko Aldizkari Ofizialean argitaratua 2021eko apirilaren 19an, iragarki zk. 71
- Bermeoko Udaleko enplegatu publikoen jokabide kodea, 2021eko martxoaren 26ko Osoko Bilkuran onartua eta Bizkaiko Aldizkari Ofizialean argitaratua 2021eko apirilaren 19an, iragarki zk. 71. Akatsen zuzenketa, Bizkaiko Aldizkari Ofizialean argitaratua 2021eko uztailaren 6an, iragarki zk. 127.
- 2025eko urtarrilaren 15an, Eusko Jaurlaritzako Ekonomia, Lan eta Enplegu Sailburua onartutako Agindua.

3.- Iruzurraren aurkako plana egiteko baliogarriak izan diren beste dokumentu batzuk:

- Iruzur-arriskuaren ebaluazioa eta iruzurraren aurkako neurri eraginkor eta proportzionatuak (DG REGIO) EGESIF_14-0021-00; 2014/06/16 (Guidance Note on fraud risk assessment for 84-2020). Gida hau Europako Parlamentuaren eta Kontseiluaren 2013ko abenduaren 17ko 1303/2013 (EB) Erregelamenduaren 125.4 c) artikulua aplikatuz garatu da. Erregelamendu horrek Eskualde Garapeneko Europako Funtsari, Europako Gizarte Funtsari, Kohesio Funtsari, Landa Garapenerako Europako Nekazaritza Funtsari eta Europako Itsas Funtsari eta Eskualdeko Arrantzari buruzko xedapen komunak ezartzen ditu.
https://ec.europa.eu/regional_policy/es/informaton/publications/guidelines/2014/fraud-riskassessment-and-effective-and-proportionate-anti-fraud-measures.

- Europako Batzordearen orientazioak, 2021eko apirilaren 9koak (Finantza-erregelamenduaren arabera interes-gatazkak nola saihestu eta kudeatu behar diren orientabideak)
[https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ES/TXT/PDF/?uri=CCELEX:52021XC0409\(01\)from=CES](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ES/TXT/PDF/?uri=CCELEX:52021XC0409(01)from=CES).
- OLAF Compendium of Anonymised Cases – Structural Actions (Kasu anonimoen bilduma: egiturazko ekintzak)
<https://ec.europa.eu/sfc/sites/default/files/sfc-files/OLAF-Intern-2011.pdf>.
- OLAF practical guide on forged documents (dokumentuak faltsutzeari buruzko gida praktikoa)
<https://www.interreg-croata-serbia2014-2020.eu/wp-content/uploads/2019/05/Guide-on-forgeddocuments.pdf>.
- 1/2017 Komunikazioa, apirilaren 6koa, Iruzurraren aurkako Koordinaziorako Zerbitzu Nazionalarena, Europar Batasunetik datozen funtsen kargura erabat edo partzialki finantzatutako proiektu edo eragiketei dagokienez iruzurra edo irregulartasuna izan daitezkeen gertakarien berri duten pertsonen nola jokatu behar duten azaltzen duena.
<https://www.igae.pap.hacienda.gob.es/sitos/igae/es-es/snca/Documents/ComunicacionSNCA06-04-2017Canaldenuncias.pdf>.
- Iruzurra, ustelkeria eta interes-gatazkak prebenitu, detektatu eta zuzentzeko mekanismoak indartzeko orientabideak, irailaren 29ko HFP/1030/2021 Aginduaren 6. artikuluan aipatuak, Berreskuratze, Eraldatze eta Erresilientzia Plana kudeatzeko sistema eratzen duena.

